

2021-10-08

Kommuninvest Ekonomisk förening
Medlemmarna

Underlag för diskussion om Kommuninvests åtgärder och hantering med anledning av regeringens förslag till riskskatt

Bakgrund

Under 2020 och 2021 har regeringen lämnat förslag om en s.k. riskskatt. Vid två tillfällen har Kommuninvest tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) lämnat remissynpunkter på förslaget.

Förslaget till riskskatt finns med i budgetpropositionen för 2022 och en särproposition är beräknad till 12 oktober. Riskskatten är tänkt att införas 1 januari 2022.

Sammanfattning av regeringens förslag till riskskatt

Regeringen föreslår att en riskskatt införs. Skatten ska betalas med 0,05 procent av beskattningsunderlaget (i princip all Kommuninvests upplåning) 2022 och 0,06 procent 2023 och framåt. Förslaget innebär ökade kostnader för Sveriges kommuner och regioner år 2022 på ca 280 miljoner kronor och för 2023 och framåt på minst 330 miljoner kronor. En kostnad som ska bäras av kommuner och regioner som använder sig av Kommuninvest vid upplåning. Riskskatten ska betalas av Kommuninvest och innebär mer än en fördubbling av Kommuninvests nuvarande operativa kostnader, från dagens ca 250 miljoner kronor till ca 580 miljoner kronor 2023, vilket innebär att riskskatten ökar Kommuninvest operativa kostnader med ca 130 procent. Eftersom det inte ens teoretiskt är möjligt att spara 130 procent av kostnaderna så har Kommuninvest, vid sidan av ett omfattande påverkansarbete gentemot beslutsfattare, under 2021 arbetat med olika förslag för att kunna hantera en ökad operativ kostnad.

I det följande redovisar vi dels konsekvenserna för Kommuninvest och kommunsektorn av en riskskatt dels det påverkansarbete vi har genomfört tillsammans med SKR och ett stort antal kommuner och regioner för att minimera konsekvenserna för sektorn.

Därefter redovisar vi de överväganden vi gör kring hur de ökade kostnaderna för riskskatten skulle kunna hanteras inom Kommuninvestkoncernen. Det är framför allt dessa frågor vi vill diskutera med er medlemmar innan beslut fattas.

Kommuninvest i Sverige AB (publ). Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Ekonomisk förening. Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Fastighets AB. Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro

Konsekvenser för kommunsektorn av en riskskatt

Riskskatten skulle ha en negativ påverkan på nästan hela kommunsektorn. I princip alla medlemmar i Kommuninvest skulle påverkas negativt av den skattebörda på ca 330 miljoner kronor som tillkommer. Regeringens promemoria innebär därmed ett allvarligt slag mot kommunal samverkan på finansieringsområdet.

Vår bedömning är vidare att konkurrensneutraliteten mellan olika former av kommunal upplåning försämras. Vare sig enskilda kommuners eller regioners obligationsupplåning eller Europeiska Investeringsbanken (EIB) och Nordiska Investeringsbanken (NIB) omfattas av riskskatten, medan kommuner i samverkan under en solidarisk borgen för alla skulder omfattas. Förslaget tar därmed bort de storskalighetsfördelar som samverkan har då vissa kommuner och regioner i större utsträckning kan använda egna marknadsprogram, vilket kan ge markant ökade kostnader för mindre och medelstora kommuner och regioner. Förslaget kan dessutom, tvärt emot intentionerna, innebära ökade risker vid finansiella kriser eftersom samverkan i finansiella frågor kraftigt missgynnas.

Sammantaget är det vår bedömning att riskskatten skulle slå hårdast mot de små och medelstora medlemmarna. Att etablera egna marknadsprogram, dvs. att ge kommunen/regionen möjlighet att på egen hand ta upp lån på marknaden, är för huvuddelen av Kommuninvests medlemmar inget realistiskt alternativ. 2020 hade ca 220 kommuner 90 procent eller mer av sin upplåning från Kommuninvest. De har inget rimligt alternativ till Kommuninvest, vilket vissa kommuner och regioner har i form av egna marknadsprogram. Den absoluta merparten av kommun-Sverige använder således i allt väsentligt Kommuninvest för sin upplåning. Förslaget skulle också missgynna kommunsektorns hållbarhetsarbete genom den fortsatta utvecklingen av Gröna lån och det utvecklingsarbete som Kommuninvest nu genomför kring Lån för Social Hållbarhet.

Eftersom endast ett fåtal av Kommuninvests medlemmar har möjlighet och kompetens att låna på egen hand på kapitalmarknaden så är vår bedömning att kostnaderna för en riskskatt riskerar att bli en "småkommunskatt" eller "landsbygdsskatt". Mindre kommuner skulle drabbas hårdast, eftersom de inte har möjlighet att använda andra upplåningsmöjligheter.

Påverkansarbete

Kommuninvest har sedan hösten 2020 bedrivit ett omfattande påverkansarbete för att finna lösningar på förslaget till riskskatt som innebär att Kommuninvest inte skulle omfattas av skatten. Vi har tagit fram flera realistiska och genomförbara alternativ som innebär att Kommuninvest inte skulle omfattas av riskskatten och vi har underhand lämnat förslag till regeringskansliet. Vidare har vår styrelse och VD haft möten med regeringskansliet och företrädare för i princip samtliga riksdagspartier.

Inriktningen av arbetet

Styrelserna i Föreningen och i Bolaget har under de senaste månaderna vid olika tillfällen diskuterat inriktningen av arbetet för att hantera effekterna av riskskatten inom Kommuninvestkoncernen. Den inriktning som styrelserna ställt sig bakom kan sammanfattas i flera punkter som Kommuninvest ska utreda inför beslut.

Styrelserna har även varit tydliga med att frågorna ska diskuteras med medlemmarna/kunderna innan beslut. Följande frågor har styrelserna identifierat som viktiga att utreda och diskutera med medlemmarna.

- Kostnadsreduceringar inom Kommuninvestkoncernen
- Kapitalplanen för åren 2021-2024
- Ränta på insatskapital och återbäring
- Marginal/buffert i prissättningen
- Ränta på nyutlåning
- Höjt pris på utestående lån
- Prisdifferentiering

I det följande redovisas utgångspunkterna för diskussionen på dessa punkter.

Kostnadsreduceringar inom Kommuninvestkoncernen

Som konstaterades inledningsvis ökar de operativa kostnader i Kommuninvest med ca 280 miljoner kronor 2022 och ca 330 miljoner kronor 2023 om en riskskatt införs. Styrelsen i den ekonomiska föreningen och styrelsen i kreditmarknadsbolaget har beslutat att genomföra en översyn av kostnaderna i föreningen respektive bolaget.

Styrelserna har beslutat att översynen ska leda fram till kostnadsreduceringar med 10 procent i kreditmarknadsbolaget och 20 procent i föreningen jämfört med den långsiktiga verksamhetsplan som beslutades under 2020.

I första hand kommer översynen och kostnadsreduceringarna att fokusera på förändringar och effektiviseringar i det inre arbetet inom Kommuninvest och konsekvenserna för medlemmarna/kunderna ska i denna del hållas så begränsade som möjligt, även om det i några fall är oundvikligt att viss påverkan sker gentemot medlemmarna/kunderna.

Åtgärder som direkt påverkar medlemmarna

Mot bakgrund av den ökade kostnaden och den omfattande påverkan som riskskatten har för Kommuninvest är det oundvikligt att medlemmarna/kunderna i Kommuninvest på olika sätt blir tvingade att ta en del av dess effekter. Det är inget vi önskar, men nödvändigt för att fortsatt kunna erbjuda våra tjänster till medlemmarna. Om hela kostnaden för riskskatten skulle tas ut i prissättningen på utlåningen motsvarar det en höjning med 7 baspunkter. Beräkningen för att komma fram till att riskskatten motsvarar 7 baspunkter baseras på nuvarande antaganden om utlåningsprognos och likviditetsreserv samt det förslag till lagstiftning som regeringen presenterat i en lagrådsremiss. Skulle dessa förutsättningar ändras så kan kostnaden bli högre eller lägre.

I det följande presenteras alternativa åtgärder för hur det skulle kunna ske och som vi vill diskutera med er i samband med de extra medlemssamråden i oktober.

Inga beslut är fattade och styrelserna är angelägna om medlemmarnas synpunkter på de alternativa förslagen innan beslut fattas.

Kapitalplanen ligger fast

Vid föreningsstämman 2020 beslutades en reviderad Plan för Kommuninvests kapitalisering. Planen utgår från att utlåningen till medlemmarna ökar de närmsta åren och med de krav som de reglerande myndigheterna ställer på kreditinstituts egna kapital vid utlåning så fastställdes att medlemmarna successivt ska betala in ett ökat insatskapital till Kommuninvest under åren 2020 till 2024.

Vår bedömning är att den beslutade kapitalplanen bör ligga fast. Det innebär att vi ger en tydlig extern och intern signal att Kommuninvest håller fast vid sina beslut och åtaganden kring kapitaliseringen och att medlemmarna fortsatt är villiga att finansiera Kommuninvest trots den påfrestning som riskskatten ger. Med ett ökat eget kapital stärker föreningen det fria egna kapitalet i kreditmarknadsbolaget, vilket ger en möjlighet att med god marginal kunna hantera den framtida prognosticerade ökningen av utlåningen samtidigt som Kommuninvest även kan hantera eventuella negativa resultat i kreditmarknadsbolaget som kan uppstå beroende på ett sämre räntenetto än prognosticerat och/eller negativa realiserade marknadsvärdesförändringar.

Ränta på insatskapital

Under de senaste ca 10 åren har Kommuninvest haft som grundprincip att kunna ge en rimlig avkastning till medlemmarna av insatt kapital. Även om det är ett årligt beslut på föreningsstämman om nivån på räntan på insatskapital har Kommuninvests utgångspunkt varit att långsiktigt kunna ge medlemmarna en avkastning på insatt kapital som motsvarar Riksbankens reporänta plus 2 procentenheter. För 2021 innebar det en ränta på insatskapital som uppgick till 1,75 procent. Därutöver gavs 2021 även viss återbäring.

Kommuninvest i Sverige AB (publ). Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Ekonomisk förening. Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Fastighets AB. Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro

För att finansiera riskskatten har vi i denna del övervägt flera alternativ. Alternativ 1 och 2 hanterar förändringen av räntan på insatskapital under innevarande kapitaliseringsperiod, dvs åren 2021-2024. I dessa två alternativ har vi återgått till en ränta på insatskapital om 2 procent år 2025.

Alternativ 3 påverkar även första året i kommande kapitaliseringsperiod, dvs år 2025. Således en återgång till 2 procents ränta på insatskapital först 2026, vilket ger ett något lägre behov av ökning av utlåningsmarginalen under innevarande kapitaliseringsperiod.

Beroende på vilket av de tre alternativen som väljs så påverkar det i olika utsträckning hur mycket priset på utlåning behöver höjas kortsiktigt.

Notera särskilt att dessa alternativ baseras på nuvarande utlåningsprognoser över utlåningen till medlemmarna.

- *Alternativ 1:* En sänkning av räntan på insatskapitalet till 1,0 procent över Riksbankens reporänta under hela återstående del av kapitaliseringsperioden, dvs 2022 till 2024. Därefter en återgång till 2 procent år 2025. Detta alternativ innebär en genomsnittlig ränta under åren 2022 till 2024 på 1 procent och motsvarar en besparing om 2 baspunkter samtliga år.
- *Alternativ 2:* En sänkning av räntan på insatskapitalet till 0,5 procent 2022, 1,0 procent 2023, 1,5 procent 2024 och därefter 2,0 procent. Detta alternativ innebär, i likhet med alternativ 1, en genomsnittlig ränta under åren 2022 till 2024 på 1 procent, men med en annan fördelning över åren. Alternativet skulle innebära en besparing motsvarande 3 baspunkter 2022, 2 baspunkter 2023 och 1 baspunkt 2024.
- *Alternativ 3:* En sänkning av räntan på insatskapitalet till 0,0 procent 2022, 0,5 procent 2023, 1,0 procent 2024 1,5 procent 2025 och därefter 2 procent från 2026. Detta alternativ innebär en genomsnittlig ränta under åren 2022 till 2024 på 0,5 procent, Alternativet skulle innebära en besparing motsvarande 4 baspunkter 2022, 3 baspunkter 2023 2 baspunkter 2024 och 1 baspunkt 2025.

Samtliga alternativ kommer att påverkas av såväl det operativa resultatet som eventuella positiva eller negativa förändringar i värderingen av våra tillgångar och skulder (marknadsvärdesförändringar).

Återbäringen används endast i undantagsfall från 2022

Enligt stadgarna och praxis de senaste ca 10 åren så har Kommuninvest när det varit möjligt, utöver ränta på insatskapital, lämnat återbäring till medlemmarna. Återbäringen beräknas på respektive medlems genomsnittliga lånestock under året som gått och lämnas till medlemmarna om det finns kvarvarande utdelningsbara

Kommuninvest i Sverige AB (publ). Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Ekonomisk förening. Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Fastighets AB. Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro

KOMMUNINVEST

Svenska kommuner och regioner i samverkan

medel när ränta på insatskapital har betalats. Kommuninvest har varje år sedan 2014 lämnat återbäring och den har motsvarat mellan 0,2 och 4 baspunkter.

I samband med besluten om kapitaliseringen 2020 så fördes en diskussion om återbäringen skulle tas bort från 2021. Efter medlemmarnas synpunkter beslutades att återbäringen skulle vara kvar fram till 2024 och övervägas igen inför nästa kapitaliseringsperiod (2025 till 2028).

Vi befinner oss nu i ett annat läge än vad vi gjorde under våren 2020 och vår bedömning är att frågan om återbäring därför åter bör aktualiseras. Om återbäringen tillfälligt inte används enskilda år ger det förutsättningar att istället öka räntan på insatskapital vissa år. Om återbäringen inte lämnas så kommer eventuella utdelningsbara medel i sin helhet reserveras i första hand för ränta på insatt kapital. Således en prioritering i utdelningen av överskottet i Kommuninvest till kommuner och regioner som ägare i förhållande till kommuner och regioner som kunder. Det kan dock finnas situationer, t.ex. med ett mycket högt operativt resultat som beror på kraftigt förbättrat räntenetto i förhållande till prognos. En situation där det skulle vara lämpligt att kunna ha möjligheten att lämna återbäring. Därför är vår nuvarande bedömning att vi inte bör besluta att ta bort den i sin helhet i vetskap om att återbäringen kan komma att användas i begränsad omfattning de närmsta åren.

Marginal/buffert i prissättningen

Under 2018 beslutade Kommuninvest efter diskussion med medlemmarna på medlemssamråden 2018 att minska den marginal i prissättning som fanns för att minimera risken för ett negativt resultat. Marginalen i prissättning minskade år 2018 från ca 10 baspunkter till idag 2,3 baspunkter.

Vi överväger nu att minska marginalen ytterligare. Konsekvenserna av en sådan justering är att priset i medlemmarnas upplåning, allt annat lika, inte behöver öka lika mycket. Samtidigt ska vi vara medvetna om att en minskad eller helt borttagen marginal/buffert ökar risken för att det operativa resultatet i verksamheten blir sämre än prognosticerat. Kommuninvests operativa resultat bör, före ordinarie skatter, men exklusive riskskatten, fortsatt alltid vara positivt.

I detta fall är det således en avvägning som behöver göras mellan å ena sidan att medlemmarna/kunderna får en så billig upplåning som möjligt och å andra sidan riskerna som Kommuninvest och dess medlemmar/kunder tar. Samtidigt ska understrykas att Kommuninvest genom att inte ändra på den beslutade planen för kapitalisering skulle få goda förutsättningar att möta eventuellt negativa resultat med eget kapital eftersom vi nu tar in nytt kapital som ska möta alla de framtida utmaningar vi har framöver.

Kommuninvest i Sverige AB (publ). Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Ekonomisk förening. Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Fastighets AB. Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro

Ränta på nyutlåning

En förändring som övervägs och som kan förefalla självklar, men som inte är beslutad, är att höja utlåningsmarginalen på all nyutlåning. Beroende på hur olika delar av ”paketet” av åtgärder kombineras, så är vår bedömning att utlåningsmarginalen gentemot kund behöver höjas mellan 3,5 till 5,5 baspunkter (eller möjligen mer beroende på helhetslösning) för att täcka delar av kostnaderna för riskskatten.

Vid medlemssamråden kommer vi redovisa komponenterna i det påslag som Kommuninvest gör vid utlåningen gentemot kund.

Höjt pris på utestående lån

En möjlighet som Kommuninvest överväger är att även höja räntan/priset på den utestående lånestocken, åtminstone för de lån som tagits efter den 1 januari 2017. Det skulle innebära att alla som har lån som tecknats från den tidpunkten skulle få en ökad kostnad. En sådan möjlighet finns i låneavtalen mellan Kommuninvest och kund under förutsättning att höjningen är motiverad av beslut från statsmakterna som Kommuninvest inte rör över. Samtidigt har kunderna enligt låneavtalen möjlighet att säga upp lånen om Kommuninvest höjer räntan/priset på utestående lån.

Om Kommuninvest beslutar att genomföra åtgärden innebär det att den resultatmässiga effekten kommer direkt vid beslutstillfället även om kassaflödet sprids över lånens tidslängd.

Ett alternativ till räntehöjning på utestående lån som bör övervägas och som för närvarande utreds är att ta ut en årlig tilläggs- eller administrationsavgift för de lån som har avtalats efter den 1 januari 2017. Detta skulle bland annat medföra en jämnare resultat- och kassaflödeseffekt över lånens livstid.

Ett av skälen till att vi överväger ett höjt pris på utestående lån är att en höjning av räntan på nyutlåning får en begränsad effekt på intjäningen i början av perioden.

Prisdifferentiering

I nuvarande Ägardirektiv från föreningen till kreditmarknadsbolaget ges en möjlighet att, i begränsad omfattning och utifrån specifika kriterier, prisdifferentiera gentemot kund. Ägardirektivet är formulerat på följande sätt:

”Utgångspunkten är att bolaget vid varje tidpunkt ska erbjuda kunderna lån till likvärdiga villkor. Prissättningen får differentieras när så är motiverat ur marknadssynpunkt samt om utlåningen avser tydligt definierade hållbara ändamål eller beror på skillnader i bolagets kostnader för olika lån.”
(Ägardirektiv beslutat på föreningsstämma 16 april 2021)

Utgångspunkten är således att Kommuninvest inte ska differentiera utlåningsräntan gentemot kund utan att alla medlemmar ska erbjudas likvärdiga

Kommuninvest i Sverige AB (publ). Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Ekonomisk förening. Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Fastighets AB. Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro

KOMMUNINVEST

Svenska kommuner och regioner i samverkan

villkor vid upplåning hos Kommuninvest. Begränsade undantag medges utifrån de villkor som Ägardirektivet ger.

En konsekvens av riskskatten som Kommuninvest analyserat är hur det skulle påverka vår balans- och resultaträkning om de största kunderna lånade mer i egna marknadsprogram än tidigare. Det kan inte uteslutas att det skulle leda till en minskad total utlåning och därmed en mindre utlåningsbas som ska belastas med de fasta kostnaderna, inklusive riskskatt, i koncernen Kommuninvest. Detta leder till försämrade storskalighetsfördelar, vilket i sin tur leder till ökade marginaler för den utlåning som sker i Kommuninvest, vilket särskilt skulle drabba små- och medelstora kommuner och regioner.

Utifrån några exempel på beräkningar så kommer vi vid medlemsråden beskriva dynamiken kring prisdifferentieringen i ett riskskatt-perspektiv.

Sammanlagda effekter av olika kombinationer av ovanstående förslag

Under respektive punkt ovan har vi redovisat olika tänkbara alternativ. Dessa kan kombineras på olika sätt. Vid medlemsråden kommer Kommuninvest redovisa flera alternativa sätt att kombinera åtgärderna ovan och utifrån alternativen föra en diskussion med medlemmarna om lämpligaste vägen framåt.

En av de viktigaste frågorna att få medlemmarnas synpunkter på är avvägningen mellan ökade kostnader/mindre intäkter för er som ägare till Kommuninvest respektive som kunder i Kommuninvest. Hur vi kombinerar ovan tänka åtgärder har olika påverkan för er som ägare eller som kund.

Fortsatt process och tidsplan

Efter medlemsråden kommer vi att informera föreningsstyrelsen och bolagsstyrelsen om medlemmarnas synpunkter. Detta sker under oktober månad.

Ett förslag om hanteringen av riskskatten tas fram under november. Ett ställningstagande sker vid förenings- och bolagsstyrelsens möten i december 2021 samt successivt under åren 2022 och 2023.

Det kan bli nödvändigt att under andra halvan av november 2021 kalla till en extra föreningsstämma. Den fråga som i första hand kan föranleda en extra föreningsstämma är om stadgar eller Ägardirektivet för 2022 i betydande delar skulle behövas förändras. Vår nuvarande bedömning är att stadgarna är så flexibelt utformade att de sannolikt inte behöver ändras, men det skulle kunna bli aktuellt med en ändring av Ägardirektivet. I normalfallet beslutas Ägardirektivet vid föreningsstämman under våren, men om det ska tydliggöras att förändringar ska effektueras från 1 januari 2022, så kan en extrastämma bli aktuell.

Kommuninvest i Sverige AB (publ). Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Ekonomisk förening. Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Fastighets AB. Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro

KOMMUNINVEST

Svenska kommuner och regioner i samverkan

Fråga att diskutera vid medlemssamråden

Det är framför allt följande fråga vi vill diskutera med er medlemmar.

- Hur ska åtgärderna för att hantera effekterna av riskskatten avvägas mellan kommunerna/regionerna som ägare och kommunerna/regionerna som kunder? Avvägningen innefattar en bedömning av
  - Ränta på insatskapital och återbäring
  - Marginal/buffert i prissättningen
  - Ränta på nyutlåning
  - Höjt pris på utestående lån
  - Prisdifferentiering

Varmt välkomna till extra medlemssamråd 14, 15 eller 19 oktober. För exakta tider och anmälan gå till vår hemsida www.kommuninvest.se/medlemssamrad

Göran Färm
Ordförande

Tomas Werngren
Verkställande direktör

Kommuninvest i Sverige AB (publ). Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Ekonomisk förening. Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Fastighets AB. Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro